

Seat No. : _____

TB-110

April-2013

B.A. Sem.-IV

Economics (EC-I-212)

Economics of Gujarat

Time : 3 Hours]

[Max. Marks : 70

સૂચના : (1) બધા પ્રશ્નો ફરજિયાત છે.

(2) પ્ર - 1 અને 2 ના ઉત્તર 650 થી 700 શબ્દોમાં આપો.

(3) પ્રશ્નપત્રમાં જે પ્રશ્ન નંબર આપ્યો હોય તે જ નંબર ઉત્તરવહીના હાંસિયામાં સ્પષ્ટ લખો.

1. નીચેના પ્રશ્નોના જવાબ આપો :

(અ) આંતરમાળખાના વિકાસના સંદર્ભમાં ગુજરાતમાં શિક્ષણ અને સ્થાસ્થ્યના વિકાસના વલણો અંગે ચર્ચા કરો. 7

અથવા

ગુજરાતમાં વાહન વ્યવહાર અને સંદેશા વ્યવહારના વિકાસ અંગે વિગતવાર ચર્ચા કરો.

(બ) ગુજરાતમાં નાગરિક સહકારી બેંકની કામગીરીની ટીકાત્મક ચર્ચા કરો. 7

અથવા

સહકારી પ્રવૃત્તિને રાજ્યની આર્થિક સહાય અંગે નોંધ લખો.

2. નીચેના પ્રશ્નોના જવાબ આપો :

(અ) ગુજરાત સરકારના ખર્ચના વલણો સમજાવો. 7

અથવા

FRBM Act ની મુખ્ય જોગવાઈઓ જણાવો.

(બ) ગુજરાતમાં બેકારી દૂર કરવાના રાજ્ય સરકારના પગલાં અંગે ચર્ચા કરો. 7

અથવા

ગુજરાતમાં ઔદ્યોગિક શ્રમિકોની ખાસિયતો જણાવો.

3. ટૂંકનોંધ લખો : (300 થી 400 શબ્દોમાં)

(1) રાજ્યના વિકાસમાં વિજળીની અગત્યતા

4

અથવા

રાજ્યના વિકાસમાં બંદરોની ભૂમિકા

(2) ગુજરાત રાજ્યમાં દૂધ ઉત્પાદક મંડળીઓનું મહત્વ

4

અથવા

સહકારી ધિરાણ મંડળીના ઉદ્દેશો

(3) ગુજરાત સરકારના આવકના વલણો.

4

અથવા

ગુજરાતમાં આયોજનનાં પ્રમુખ લક્ષણો

(4) ગુજરાતમાં ગરીબી

4

અથવા

ગુજરાતમાં પ્રદૂષણ

4. બે-ત્રણ વાક્યમાં જવાબ આપો :

12

(1) રાજ્ય સરકારે બંદરોના વિકાસને વેગ આપવા ક્યારે અને કયા બોર્ડની રચના કરી ?

(2) NACO શું છે ?

(3) સહકારી વેચાણમંડળીના લાભ જણાવો.

(4) તાલુકા સેન્ટ્રીક એપ્રોચ એટલે શું ?

(5) ડૉ. આઈ.જી.પટેલ સમિતિએ તાલુકાની પછાત અવસ્થા અંગે દર્શાવેલા આંતર માળખાકીય નિર્દેશકો જણાવો.

(6) ગુજરાતના ખેતીક્ષેત્રના શ્રમિકોના લક્ષણો જણાવો.

5. (અ) સાચો વિકલ્પ પસંદ કરો :

7

- (1) સૌર ઊર્જાનીતિ ગુજરાતમાં _____ માં જાહેર કરાઈ હતી.
 - (a) જાન્યુઆરી – 2009
 - (b) માર્ચ – 2010
 - (c) ફેબ્રુઆરી – 2008
- (2) ગુજરાતમાં 2011માં સાક્ષરતા દર _____ જિલ્લામાં સૌથી નીચો હતો.
 - (a) બનાસકાંઠા
 - (b) કચ્છ
 - (c) દાહોદ
- (3) ભારત સરકાર દ્વારા ગાંધીનગરને _____ પ્રોજેક્ટ તરીકે જાહેર કરવામાં આવેલ છે.
 - (a) મોડલ સૌર ઊર્જા
 - (b) વિન્ડ પાવર પ્રોજેક્ટ
 - (c) પાવર જનરેટીંગ પ્રોજેક્ટ
- (4) _____ રાજ્ય એ નાગરિક સહકારી બેંકોની માતૃભૂમિ કહેવાય છે.
 - (a) ઉત્તરપ્રદેશ
 - (b) ગુજરાત
 - (c) બિહાર
- (5) રાજ્ય સરકારના ખર્ચના _____ ભાગ પાડવામાં આવે છે.
 - (a) ત્રણ
 - (b) બે
 - (c) પાંચ
- (6) મહાત્મા ગાંધી રાષ્ટ્રીય ગ્રામીણ રોજગારી બાંહેધરી યોજના _____ માં શરૂ કરાઈ.
 - (a) 2, ફેબ્રુ. – 2006
 - (b) 2, ઓક્ટો. – 2001
 - (c) 3, જુલાઈ – 2009
- (7) પછાત વિસ્તારના વિકાસ માટે ડિસેમ્બર-1983 માં _____ અધ્યક્ષપદે સમિતિની રચના થઈ હતી.
 - (a) ડૉ. દાંતવાલા
 - (b) ડૉ. લાલીલાલ
 - (c) ડૉ. આઈ.જી. પટેલ

(બ) ખરાં-ખોટા વિધાનો જણાવો :

7

- (1) 2011માં ગુજરાતમાં શિક્ષણનું પ્રમાણ 79.31% હતું.
 - (2) ગુજરાતને ભારતના ડેનમાર્ક તરીકે ઓળખવામાં આવે છે.
 - (3) ગરીબી રેખા ઉપરના માટેની યોજનાને બી.પી.એલ. કહેવાય છે.
 - (4) અનૈચ્છિક બેકારી એટલે ફરજિયાત બેકારી.
 - (5) તાલુકા વિકાસ યોજનાનું અમલીકરણ જિલ્લા કક્ષાએથી હાથ ધરવાનું હોય છે.
 - (6) સહકારી મંડળી નબળા વર્ગના સભ્યોનું સમાનતાને ધોરણે આર્થિક ઉત્કર્ષના હેતુથી સ્થપાયેલું તંત્ર છે.
 - (7) સૌર ઊર્જાનીતિ જાહેર કરનારું દેશનું પ્રથમ રાજ્ય મહારાષ્ટ્ર છે.
-

Seat No. : _____

TB-110

April-2013

B.A. Sem.-IV

Economics (EC-I-212)

Economics of Gujarat

Time : 3 Hours]

[Max. Marks : 70

- Instructions :** (1) **All** questions are compulsory.
(2) Answer question Nos. **1** and **2** in **650 – 700** words.
(3) Write the question No. as per question paper clearly in the margin that you attempt.

1. Give the answers of the following questions :

- (a) Discuss the trends of development of education and health in Gujarat with reference to development of infrastructure. 7

OR

Discuss in detail the development of logistic and communication in Gujarat.

- (b) Discuss critically the role of peoples co-operative banks in Gujarat. 7

OR

Write a note on the State economic aid to the co-operative activities.

2. Give the answers of the following questions :

- (a) Explain the trends of expenditure of Government of Gujarat. 7

OR

Explain the main provisions of FRBM Act.

- (b) Discuss the initiatives of the State Government of Gujarat to remove unemployment. 7

OR

Explain the characteristics of Industrial Labourers in Gujarat.

3. Write short notes (300 to 400 words) :

(1) Importance of electricity in development of the State. 4

OR

The role of ports in development of the State.

(2) Importance of Milk Producing Societies in the State of Gujarat. 4

OR

The objectives of Co-operative Credit Societies.

(3) The trends of income of Government of Gujarat. 4

OR

The main characteristics of planning in Gujarat.

(4) Poverty in Gujarat. 4

OR

Pollution in Gujarat.

4. Answers the following question in **two** or **three** sentences : 12

(1) Which and when the board of development of ports promoted by the Government of Gujarat ?

(2) What is NACO ?

(3) Explain the advantages of Co-operative Selling Societies.

(4) What is Taluka Centric Approach ?

(5) Explain the infrastructural indicators of Taluka backwardness given by Dr. I.G. Patel Committee.

(6) Explain the characteristics of agricultural labourers in Gujarat.

5. (a) Choose the correct option :

- (1) Solar energy policy was introduced in _____ in Gujarat.
 - (a) Jan – 2009
 - (b) March – 2010
 - (c) Feb. – 2008
- (2) The literacy rate was lowest in _____ district in Gujarat in 2011.
 - (a) Banaskantha
 - (b) Kutchh
 - (c) Dahod
- (3) Gandhinagar is declared as _____ by the Government of India.
 - (a) Solar energy model
 - (b) Wind power project
 - (c) Power generating project
- (4) _____ State is the motherland of People's Co-operative Banks in Gujarat.
 - (a) Uttar Pradesh
 - (b) Gujarat
 - (c) Bihar
- (5) The State expenditure of Government is divided in _____ parts.
 - (a) three
 - (b) two
 - (c) five
- (6) Mahatma Gandhi National Rural Employment Guarantee Scheme was introduced in _____.
 - (a) 2, Feb – 2006
 - (b) 2, Oct. – 2001
 - (c) 3, July – 2009
- (7) The Committee for the development of backward area was constituted under chairmanship of _____ in Dec. 1983.
 - (a) Dr. Dantwala
 - (b) Dr. Laliwala
 - (c) Dr. I.G. Patel

(b) State whether the following sentences are true or false :

7

- (1) The literacy ratio was 79.31% in Gujarat in 2011.
 - (2) Gujarat is the Denmark of India.
 - (3) B.P.L. Scheme means above poverty line.
 - (4) The involuntary unemployment means compulsory unemployment.
 - (5) The implementation of Taluka Development Scheme takes place at the district level.
 - (6) Co-operative Society is an organisation for the economic development of weaker sections on equal basis.
 - (7) Maharashtra was the first State to announce solar energy policy.
-